13. Lim, J., Park, J., Kang, M. et al. (2007). 5(40), 337-344.
14. Кобалава, Ж. Д., Школьникова, Е. Э., Моисеев, В. С. (1999). Особенности качества жизни у пожилых больных с изолированной артериальной гипертензией. *Кардиология*. 10(39), 27-31.

**Єна М.С.** – к.біол.н.
ПЗВО «Київський медичний університет»

**Інноваційна методика навчання медичної біології у ЗВО**

У вік стрімкого розвитку науки і техніки важливо не накопичувати знання, а вміти вчитися, тобто знаходити інформацію, інтегрувати і застосовувати її, прогнозувати і вирішувати проблеми, тобто мати певний рівень розвитку системно-мережевого мислення та цілісного бачення світу, таких якостей особистості, як: самостійність, відповідальність, ініціативність, адаптивність до змін. Такий широкий горизонт розвитку здатний забезпечити медична освіта завдяки її динамічному розвитку та введенню в широку інтеграцію з іншими технічними природничими та гуманітарними науками [1].

Освіта є ключовим інструментом для переходу України до сталого розвитку, забезпечуючи формування у громадян знань, навичок, установок і цінностей, необхідних для їх активної участі в соціально-економічному житті [2]. Якість роботи викладача, його готовність вирішувати складні завдання, такі як впровадження нових методик і технологій, оновлення змісту освіти, подолання неуспішності студентів, є визначальними факторами підвищення якості освіти в загалом [3].

Теоретичний аналіз літератури дозволяє виділити такі проблеми у викладанні медичної біології, які можна розділити на кілька типів: у сфері освітньої політики, методики, змісті дисципліни, методиці викладання, підготовки викладачів та деякі інші. [1]. У роботах із використанням даних міжнародних досліджень якості освіти аналізуються фактори низьких освітніх результатів: характеристики сімей студентів (рівень

освіти та матеріального добробуту, культурний капітал) і навчального закладу (соціальний склад, ресурсна база, підручники, якість викладання, кваліфікація викладачів) [2].

Основним критерієм оцінки студента як об'єкта з боку батьків, однокурсників і викладачів є його успішність. Власні спостереження та спеціальні дослідження з цього приводу показали, що причиною поганого засвоєння матеріалу є одноманітність, стереотипність навчання, методи і форми навчання. Недооцінка емоцій, ігнорування викладачем фізіологічних і психологічних особливостей студентів, нехтування та орієнтація студентів на механічне запам'ятовування навчального матеріалу або проста байдужість викладача до свого предмета та студентів. Не враховується сучасний розвиток засобів Інтернет-комунікації, де кожен студент черпає багато інформації та неправильно її сприймає, або просто не вміє цією інформацією користуватися. Деякі посібники з медичної біології тематично скорочені, що призводить до неповноти сприйняття інформації, а тести для підготовки до КРОК-1 побудовані за принципом «Аналіз і логіка даних».

Будь-яка суттєва зміна (у вищому навчальному закладі або поза ним) починається з прийняття відповідальності за те, що відбувається. Необхідно зосередити увагу на вдосконаленні знань викладача. Кожен викладач повинен розуміти, що найважливіша мета ВНЗ – навчити студентів самостійно здобувати знання та виробити вміння використовувати їх у мінливих умовах дійсності. Сучасний викладач зобов'язаний знати психолого-педагогічну сутність методів навчання, знати методи і навчати студентів прийомам аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, класифікації; вміти планувати навчальні ситуації для формування прийомів логічного мислення та багато іншого. Викладачеві необхідно підходити до практичного заняття більш творчо, проявляти фантазію, зацікавлювати процесом навчання. Необхідно якомога ширше охоплювати підростаюче покоління актуальними проблемами біології та медицини. Це пов'язано з поганою екологічною

ситуацією в світі і санітарно-гігієнічним вихованням населення. Цю функцію має взяти на себе біологія.

Основним критерієм якості підготовки студентів має бути ступінь відповідності змісту освіти сучасним вимогам, які пред'являє суспільство до особистості та професійної діяльності викладача біології.

Виконання завдань, поставлених перед сучасною методикою викладання біології, можливе лише за умови, якщо зміст знань, їх структури, методи навчання та форми організації навчання будуть спрямовані на безперервне формування педагогічної культури та педагогічної майстерності майбутніх викладачів. Потрібні такі форми організації навчально-виховного процесу, які б стимулювали їх до пошуку рішення та формування власної позиції, бажання її висловлювати та відстоювати.

Станом на сьогодні у багатьох навчальних закладах немає таких складових, як: навчально-експериментальний майданчик, мікро- та макро- препарати, моделі та макети та інші, а на їх базі, що є в КМУ можна організувати виконання практичної частини програм: спостереження та досліди та готувати матеріали для проведення лабораторних і практичних робіт.

Окремо хочеться відзначити практичні заняття. Цей важливий пізнавальний захід дає студентам величезні можливості в пізнанні основних властивостей організмів і еволюційних процесів на різних рівнях організації живого, особливостей загальнобіологічних процесів і їх значення для медичної практики, формування у студента-медика творчого підходу при виконанні експериментальної роботи, що сприятиме формуванню особистості майбутнього лікаря. Таким чином, розвиває допитливість і штовхає студентів до нових відкриттів. Організувати такий процес навчання дозволяє колективна форма навчання. Як показав досвід, при такій формі організації навчального процесу всі учні включені в сприйняття й осмислення навчального процесу, у взаємообговорення при розв'язанні поставлених ситуаційних

задач. Активізується пізнавальна діяльність, формується вміння спілкуватися один з одним, розвивається самостійність, відповідальне ставлення до навчання. У кілька разів частіше студенти висловлюють свої думки вголос, ніж при традиційній організації навчання, що сприяє розвитку комунікабельної особистості.

Так, результатами такої роботи будуть: 1) Усвідомлення загальної мети діяльності, що вимагає об'єднання зусиль кожного учасника групи; 2) встановлення відносин взаємної відповідальності та залежності у виконанні роботи; 3) контроль, корекція та оцінка результатів діяльності студентами; 4) основний процес пізнання, засвоєння навчального матеріалу, його контроль і корекція відбуваються в процесі гурткової роботи, але оцінювання знань, умінь і навичок для кожного студента індивідуальне.

На сучасному етапі використання комп'ютерних технологій на практичних заняттях набуває великого значення. Інформаційні технології дають унікальну можливість розвиватися студенту. Комп'ютер не зможе замінити живе слово викладача, але нові ресурси полегшують роботу сучасного викладача, роблять її цікавішою, ефективнішою, підвищують мотивацію студентів до вивчення біології. Студенти повинні мати планшет або смартфон. Це продиктовано сучасними вимогами навчального процесу. Передові технології відеозйомки та використання спеціально розробленої комп'ютерної графіки дозволяють простежити за роботою організмів як би «зсередини», відкрити їх особливості та таємниці. Це викликає велике емоційне піднесення та підвищує рівень засвоєння матеріалу, стимулює ініціативу та творче мислення. Таким чином, використання ІКТ у процесі навчання біології підвищує його ефективність, робить його більш наочним, насиченим (підвищується інтенсифікація процесу навчання), сприяє розвитку різноманітних загальнонавчальних умінь у студентів, підвищує якість навчання, полегшує роботу на практичному занятті [3].

Якщо методика викладання біології вдасться успішно впоратися з вирішення цих проблем, тоді буде впевненість, що система медичної освіти буде на передньому плані, дозволяючи підготувати підростаюче покоління з біологічним мисленням і готове до практичної діяльності.

У найближчому майбутньому викладачі матимуть розв'язати низку завдань і проблем, орієнтованих на розвиток медичної освіти.

Перше завдання пов'язане з відбором змісту освіти та побудовою логіки процесу навчання на основі професійно-кваліфікаційних характеристик викладача медичної біології.

Другий – організація навчально-пізнавальної діяльності студентів. На практиці це має факт – при пояснювально-ілюстративному навчанні пізнавальна діяльність студентів зростає в кілька разів і стає продуктивнішою. Необхідно готувати майбутніх викладачів біології до роботи в системі організації колективної навчально-пізнавальної діяльності студентів. Необхідно використовувати всі доступні методи. Третя проблема пов'язана з наявністю комп'ютерної техніки та створенням якісних програм, які залежно від конкретних дидактичних завдань можуть бути контролюючими, навчальними, моделюючими, ігровими тощо.

Але слід пам'ятати, що при всіх можливостях комп'ютерні програми є лише засобом підвищення ефективності діяльності, помічником викладача, а не заміною самого викладача [2].

Для успішної організації педагогічної діяльності необхідно дотримуватись певних умов:

1. Чітка презентація викладачем рівня сформованості вмінь студентів працювати самостійно.

2. Правильно вказати послідовність дій студентів під час виконання роботи.

3. Чітке визначення переліку знань і вмінь, якими повинні знати і володіти студенти після вивчення конкретної теми.

**Висновок.** Загальна методика навчання розглядає основні питання медичної біології у ВНЗ; поняття медичної освіти, цілі,

завдання, принципи, методи, засоби, форми, моделі реалізації, зміст і структури, освіта в країні та світі; ідейно-моральне та екокультурне виховання в процесі навчання; єдність змісту і методів навчання; взаємозв'язок між формами виховної роботи; цілісність і розвиток усіх елементів системи медичної освіти, що забезпечує міцність і усвідомленість умінь і навичок.

**Список використаних джерел**

1. Patrice M. Ludwig Student learning outcomes from a pilot medical innovations course with nursing, engineering, and biology undergraduate students. International Journal of STEM Education. V. 4:33. 2017. P. 1-14.
2. Mills Shaw Genetics Education: Innovations in Teaching and Learning Genetics. Genetics, Vol 178, Issue 3, 2008. P. 1157
3. Nienke Wieringa Biology Teachers Designing Context-Based Lessons for Their Classroom Practic The importance of rules-of-thumb. International Journal of Science Education. Vol.33, Issue 17, 2011. P. 2437-2462

**Стремоухов О.О.** – к.фарм.н., доцент,
доцент кафедри хімії та
фармакогнозії ПЗВО
«Київський міжнародний університет»

## Проєктна технологія навчання магістрів фармації у викладанні вибіркової дисципліни «Ресурсознавство лікарських рослин»

**Вступ.** Непередбачуваність економічного й технологічного розвитку сучасного суспільства висуває на перший план проблему прогнозування та проектування різного роду людської діяльності, вимагає від вищої освіти підготовки майбутнього фахівця, адаптованого до життя в умовах суспільства, що постійно змінюється, здатного приймати самостійне рішення та брати відповідальність за його виконання. Освіта XXI століття – це освіта для людини, її